

Analys av remiss Lokalresursplan 2026–2035

Uppdrag

Kommunstyrelsen har 2025-05-08 (Dnr KS2025/145-1) beslutat att skicka förslag till Lokalresursplan 2026–2035 på internremiss till facknämnderna. Planens syfte är att skapa en långsiktig och strategisk planering av kommunens lokalförsörjning. Respektive nämnd ombeds lämna eventuella synpunkter på sina egna avsnitt i planen senast 2025-08-31.

Då inriktningsbeslut angående särskilt boende förväntas beslutas i närtid är det i årets lokalresursplan av särskild vikt att socialnämnden analyserar det framtida behovet av platser utifrån ett verksamhets- och medborgarperspektiv. Tidigare prognoser över boendeplatser har baserats på en framräkning av befolkningsprognosen utifrån att samma andel äldre har behov av plats i framtiden som idag. Denna framräkning kan tjäna som en utgångspunkt för behovsbedömningen men framtida behovet kan påverkas av fler faktorer. Historiska data visar att behovet eller efterfrågan på äldreboendeplatser har varit densamma trots att antalet äldre har ökat.

Befintlig boendeform för äldre

I Bollebygds kommun finns idag ett särskilt boende – Bollegården – med 73 platser exkl. korttidsplatser (8 rum). Enligt föregående års lokalresursplan beräknades behovet till 32 nya platser till år 2033. Den siffran baserades på en framskrivning av antalet äldre, utifrån dåvarande förutsättningar. Årets uppdaterade beräkning visar på ett något lägre behov, cirka 25 platser, vilket bland annat förklaras av att en mindre andel personer över 80 år idag bor på särskilt boende.

Det är dock viktigt att se den siffran som ett av flera underlag i behovsanalysen, snarare än en exakt målsättning och därmed lyfta in fler aspekter i den vidare planeringen av boendet där resultatet kan visa att

behovet kan bli större än vad modellen visar. Det måste också vägas in att det inte är ekonomiskt hållbart att bygga ett nytt boende med färre än cirka 60 platser. Detta aktualiserar också behovet av att se över hur det befintliga boendet, Bollegården, kan användas framöver. Om dess funktion förändras påverkar det i sin tur behovsbeskrivningen och utformningen av ett nytt boende.

Socialnämnden har tidigare lyft att behovet av platser i särskilt boende påverkas av fler faktorer, såsom utvecklingen av det allmänna bostadsbeståndet, tillgång till korttidsplatser och insatser som möjliggör att äldre kan bo kvar hemma längre. Därför har nämnden också betonat vikten av att komplettera med andra boendeformer, till exempel trygghetsboenden, för att kunna möta behovet på ett effektivt sätt.

Arbetet med ett nytt särskilt boende pågår. Under året kommer bland annat möjliga lokaliseringar att identifieras samt ekonomiska analyser att genomföras. Dessa ska ligga till grund för ett politiskt inriktningsbeslut. De 25 platser som tidigare nämnts bör ses som ett värde att utgå ifrån. En flexibel lösning, både vad gäller nybyggnation och omdisponering av befintliga resurser, ger bäst förutsättningar att möta framtidens vård- och omsorgsbehov.

Utredning

Verksamhets- och medborgarperspektiv

För socialförvaltningen är de mest prioriterade områdena ekonomi, personal och kvalitet för brukarna.

För en god ekonomi behöver alla aspekter balanseras, både på kort och lång sikt. Personalkostnader är den enskilt största driftkostnaden. Därför bör ett nytt boende utformas på ett sådant sätt att effektivitet är högt prioriterat. Samtidigt är och kommer personalförsörjningen vara en utmaning utifrån demografin. Således är det av vikt att ett boende utformas på ett sådant sätt så att personalresurserna läggs på de boende och inte för att kompensera byggandens utformning. Utifrån detta bör boendet inte vara mindre än 60 platser.

Önskvärt är även att lokaliseringen möjliggör så att kommunen i framtiden har möjlighet att bygga ut fler avdelningar vid behov. Detta skulle möjliggöra att även optimera och kvalitetssäkra verksamheter som angränsar till ett särskilt boende, dvs hemtjänst, hemsjukvård, träffpunkt/förebyggande och dagverksamhet. En lokalisering på 60 platser i Bollebygd behöver ta hänsyn till var kommuninvånarna bor, hur och med vilka transportmedel personal och besökande kan ta sig till boendet. Utifrån ett boende på minst 60 platser bör lokalisering vara på gångavstånd från kollektivtrafik med regelbundna avgångar.

Ytterligare information finns i *Funktionsprogram för nytt särskilt boende*.

Faktorer som påverkar behovet av särskilt boende

Demografiska utmaningar

Enligt uppgifter från SKR kommer antalet äldre över 80 år öka med 47% i Bollebygds kommun fram till år 2034. Om man istället fokuserar på de äldre åldersspannen där särskilt boende vanligtvis blir aktuellt ses däremot i åldersspannet 85-89 år en ökning med 73,1%, och i åldersspannet över 90 år en ökning med 145,5%. Medelåldern för individer som flyttar till särskilt boende är cirka 86 år.

År 2021 bodde cirka 88000 individer på särskilt boende ([Socialstyrelsen](#)). Samma år hade Sverige 10,42 miljoner invånare, vilket innebär att behovet av särskilt boende uppgick till 0,0084%. Bollebygds kommun hade cirka 9634 invånare, vilket utifrån jämförelse med den nationella statistiken skulle innebära ett behov av särskilda boendeplatser om 81 stycken. I dagsläget har Bollebygds kommun 73 särskilda boendeplatser, där det funnits kö i flera perioder under många år, vilket stämmer överens med den statistik som ses.

Om de demografiska utmaningar som förutspås träder i kraft kommer Bollebygds kommuns enligt lokalresursplanen ha ett invånarantal om 10 273 år 2035. Med ett statistiskt andelsbehov om 0,0084% skulle det motsvara ett behov av 86 särskilda boendeplatser, det vill säga 13 fler än kommunen har tillgång till vid dags dato. Det denna statistik inte visar är dock att av det

totala invånarantalet utgör antalet äldre en betydligt högre andel. Om andelen äldre ökar med 47%, innebär det att behovet av särskilda boendeplatser ökar från 81 till 119. Jämfört med dagens 73 platser saknas således 46 platser.

Nära vård

Omställningen till Nära vård sker på nationell, regional och kommunal nivå. För kommunerna innebär Nära vård att arbeta mer personcentrerat, sammanhållet, proaktivt och hälsofrämjande. Målet med Nära vård är att individer så långt som möjligt ska kunna få god vård i ordinärt boende för att minska behov av behandling i slutenvård eller flytt till särskilt boende.

Bollebygds kommun har arbetat med omställningen till Nära vård under många år, och deltar aktivt i den nationella strategin för att möta de demografiska utmaningar som ses. Genom arbetet med nära vård bör kommunen gradvis se ett andelsmässigt minskat behov av särskilt boende. Däremot kommer behovet antalsmässigt att fortsätta öka då den procentuella andelen äldre ökar kraftigt.

Ökade vårdbehov

Som ett resultat av Nära vård ställs högre krav på kommunerna att tillgodose allt mer avancerade vårdbehov. Samtidigt lever invånarna längre där ålderdom också innebär förhöjd risk för omfattande och/eller komplicerade vårdbehov. Utöver målgruppen äldre finns även en ökad andel yngre med svåra sjukdomstillstånd där kommunen ansvarar för både vård och omsorg.

Samtidigt som omställningen till Nära vård ska innebära att fler personer vårdas hemma, innebär de ökade vårdbehoven hos invånarna generellt att behov vid en tidpunkt i livet inte längre kommer kunna omhändertas i hemmet och att särskilt boende kommer vara det enda vårdalternativet.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan konstateras att behov av särskilda boendeplatser utifrån befolkningsprognos uppgår till 119. Jämfört med dagens 73 platser saknas således 46 platser. Det ökade behovet beror särskilt på den ökade andelen äldre-äldre, dvs över 80 år, som även medför mer omfattande

omsorgsbehov och mer avancerade vårdbehov. Genom omställningen till Nära vård tror socialförvaltningen att detta behov kan reduceras något genom att i första hand möta behoven i ordinarie boende. Det är svårt att visa på en exakt uträkning av resultatet av Nära vård då prognos ligger långt fram i tiden och det inte heller finns tillräcklig data bakåt rörande omställningens resultat. Utifrån uträkningarna i Lokalresursplanen om utökat behov med 25-32 särskilda boendeplatser ser socialförvaltningen att detta kommer behövas som minst. Utifrån att omställningen till Nära vård inte är fullt utvecklad ännu är det dock svårt att visa på en exakthet, varpå risk föreligger för ytterligare behov framgent.

Slutsats

Socialnämnden har tagit del av förslaget och gör bedömningen att det inte finns något att anmärka på i nuläget.

Det finns dock många aspekter att ta hänsyn till och följa under kommande år, vilka förvaltningen har redogjort ovan.

BOLLEBYGDS KOMMUN

Joel Smedberg

Tillförordnad förvaltningschef